

Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Fjerde Afdeling)

16. juli 2015*

»Præjudiciel forelæggelse — socialpolitik — direktiv 96/34/EF — rammeaftalen vedrørende forældreorlov — § 2, stk. 1 — individuel ret til forældreorlov i forbindelse med et barns fødsel — national lovgivning, som fratager en tjenestemand, hvis hustru ikke arbejder, retten til en sådan orlov — direktiv 2006/54/EF — ligebehandling af mænd og kvinder i forbindelse med beskæftigelse og erhverv — artikel 2, stk. 1, litra a), og artikel 14, stk. 1, litra c) — arbejdsvilkår — direkte forskelsbehandling«

I sag C-222/14,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af Symvouliotis Epikrateias (Grækenland) ved afgørelse af 20. marts 2014, indgået til Domstolen den 7. maj 2014, i sagen:

Konstantinos Maïstrellis

mod

Ypourgos Dikaiosynis, Diafaneias kai Anthropon Dikaionaton,

har

DOMSTOLEN (Fjerde Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, L. Bay Larsen, og dommerne K. Jürimäe, J. Malenovský, M. Safjan (refererende dommer) og A. Prechal,

generaladvokat: J. Kokott

justitssekretær: A. Calot Escobar,

på grundlag af den skriftlige forhandling,

efter at der er afgivet indlæg af:

- Konstantinos Maïstrellis, selvmøder, bistået af dikigoros K. Daktylidi
- den græske regering ved V. Karageorgos, I. Bakopoulos og S. Lekkou, som befuldmægtigede
- Europa-Kommissionen ved M. Patakia og D. Roussanov, som befuldmægtigede,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 16. april 2015,

* Processprog: græsk.

afsagt følgende

Dom

- 1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af Rådets direktiv 96/34/EF af 3. juni 1996 om den rammeaftale vedrørende forældreorlov, der er indgået af UNICE, CEEP og EFS (EFT L 145, s. 4), som ændret ved Rådets direktiv 97/75/EF af 15. december 1997 (EFT 1998 L 10, s. 24, herefter »direktiv 96/34«), og af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2006/54/EF af 5. juli 2006 om gennemførelse af princippet om lige muligheder for og ligebehandling af mænd og kvinder i forbindelse med beskæftigelse og erhverv (EUT L 204, s. 23).
- 2 Anmodningen er blevet indgivet i forbindelse med en tvist mellem Konstantinos Maïstrellis og Ypourgos Dikaiosynis, Diafaneias kai Anthroponon Dikaiomaton (den græske justitsminister og minister for gennemsigtighed og menneskerettigheder) vedrørende sidstnævntes afslag på at tildele den pågældende forældreorlov med den begrundelse, at hans hustru ikke arbejder.

Retsforskrifter

EU-retten

Direktiv 96/34

- 3 Direktiv 96/34 – som i henhold til artikel 4 i Rådets direktiv 2010/18/EU af 8. marts 2010 om iværksættelse af den reviderede rammeaftale vedrørende forældreorlov, der er indgået af BUSINESSSEUROPE, UEAPME, CEEP og EFS, og om ophævelse af direktiv 96/34 (EUT L 68, s. 13), blev ophævet med virkning fra den 8. marts 2012 – havde i henhold til direktivets artikel 1 til formål at iværksætte rammeaftalen vedrørende forældreorlov, der blev indgået den 14. december 1995 mellem de generelle tværfaglige organisationer, dvs. Den Europæiske Arbejdsgiverorganisation (UNICE), Det Europæiske Center for Offentlige Virksomheder (CEEP) og Den Europæiske Faglige Samarbejdsorganisation (EFS), hvilken rammeaftale var knyttet som bilag til nævnte direktiv (herefter »rammeaftalen«).
- 4 Det første afsnit i indledningen til rammeaftalen lød således:
»[...] rammeaftale[n] er et tilsagn fra UNICE, CEEP og EFS om at indføre minimumsforskrifter for forældreorlov [...] som et vigtigt middel til at forene arbejdsliv og familieliv og til at fremme lige muligheder for og ligebehandling af mænd og kvinder.«
- 5 Fjerde, syvende og ottende betragtning i de generelle betragtninger til rammeaftalen havde følgende ordlyd:
»4. [1] fællesskabspagten om arbejdstagernes grundlæggende arbejdsmarkedsmæssige og sociale rettigheder [vedtaget på Det Europæiske Råds møde i Strasbourg den 9. december 1989] er det i punkt 16, der vedrører ligebehandling af mænd og kvinder, fastsat, at der skal træffes foranstaltninger, der skal gøre det muligt for mænd og kvinder at forene deres erhvervmæssige og familiemæssige forpligtelser.

[...]

7. [F]amiliepolitikken bør ses på baggrund af de demografiske ændringer, konsekvenserne af befolkningens stigende gennemsnitsalder, generationernes tilnærmelse og fremme af kvinders deltagelse på arbejdsmarkedet.
 8. [M]ænd bør tilskyndes til at påtage sig en lige så stor del af det familiemæssige ansvar som kvinder; f.eks. bør de tilskyndes til at tage forældreorlov gennem eksempelvis bevidstgørelseskampagner.«
- 6 I rammeaftalens § 1 var følgende fastsat:
- »1. Denne aftale indeholder minimumsforskrifter, der skal gøre det lettere at forene arbejdsmæssigt og familiemæssigt ansvar for forældre, som arbejder.
 2. Denne aftale finder anvendelse på alle arbejdstagere, mænd såvel som kvinder, der har en ansættelseskontrakt eller et ansættelsesforhold, som er defineret ved lov, kollektiv overenskomst eller gældende praksis i den enkelte medlemsstat.«
- 7 Rammeaftalens § 2 bestemte:
- »1. I medfør af denne aftale, dog med forbehold af stk. 2, bevilges der arbejdstagere, mænd såvel som kvinder, individuel ret til forældreorlov i forbindelse med et barns fødsel eller i forbindelse med adoption af et barn, for at den pågældende kan passe dette barn i mindst tre måneder, indtil barnet har nået en nærmere fastsat alder, der kan være op til otte år, og som fastlægges af medlemsstaterne og/eller arbejdsmarkedets parter.
 2. For at fremme lige muligheder for og ligebehandling af mænd og kvinder finder de underskrivende parter af denne aftale, at retten til forældreorlov som defineret i stk. 1 i princippet ikke bør kunne overdrages.
 3. Adgangsbetingelserne for og gennemførelsesbestemmelserne vedrørende forældreorlov fastlægges ved lov og/eller kollektive overenskomster i medlemsstaterne under overholdelse af minimumsforskrifterne i denne aftale. Medlemsstaterne og/eller arbejdsmarkedets parter kan især:
 - a) beslutte, om forældreorloven skal tildeles på fuldtid, på deltid, i flere dele eller i form af en afspadseringsordning
 - b) lade retten til forældreorlov være afhængig af en arbejdsperiode og/eller en anciennitetsperiode, som ikke må overstige et år
 - c) tilpasse betingelserne for adgang til og gennemførelsesbestemmelserne vedrørende forældreorlov til de særlige omstændigheder i forbindelse med adoption
 - d) fastsætte varselsperioder, som en arbejdstager, der gør brug af sin ret til forældreorlov, skal give arbejdsgiveren med hensyn til henholdsvis påbegyndelse og afslutning af orlovsperioden
 - e) fastsætte, under hvilke omstændigheder arbejdsgiveren efter høring i overensstemmelse med lov, kollektive overenskomster eller gældende praksis er berettiget til at udsætte forældreorloven under henvisning til virksomhedens drift (f.eks. når arbejdet er sæsonbetonet, når der ikke kan findes en afløser inden udløbet af varslingsperioden, når en større del af arbejdskraften anmoder om forældreorlov på samme tid, når en særlig arbejdsfunktion er af strategisk betydning); e]thvert problem, som følger af håndhævelsen af denne bestemmelse, skal løses i overensstemmelse med national ret, kollektive overenskomster eller gældende praksis

- f) i tilslutning til litra e) give tilladelse til særlige ordninger for at imødekomme behovet hos små virksomheder i forbindelse med drift og organisation.«

Direktiv 2006/54

- 8 Følgende fremgår af 2., 11. og 22. betragtning til direktiv 2006/54:

»(2) Ligestilling mellem mænd og kvinder er et grundlæggende princip i fællesskabsretten i henhold til [...] artikel 2 [EF] og artikel 3, stk. 2, [EF] og [til] Domstolens retspraksis. Disse traktatbestemmelser gør ligestilling mellem mænd og kvinder til en opgave for Fællesskabet og noget, det tilstræber, og pålægger Fællesskabet en positiv forpligtelse til i alle sine aktiviteter at fremme denne ligestilling.

[...]

(11) Medlemsstaterne bør fortsat i samarbejde med arbejdsmarkedets parter behandle problemet med de fortsatte kønsspecifikke lønforskelle og den tydelige opdeling mellem mænd og kvinder på arbejdsmarkedet f.eks. via fleksible arbejdstidsordninger, som gør det muligt for mænd og kvinder at forene familiære og arbejdsmæssige forpligtelser bedre. Dette kan også omfatte rimelige ordninger om forældreorlov, som hver forældre kan udnytte [...].

[...]

(22) I henhold til [...] artikel 141, stk. 4, [EF] og for at sikre fuld ligestilling mellem mænd og kvinder i praksis på arbejdsmarkedet er princippet om ligebehandling ikke til hinder for, at medlemsstater opretholder eller vedtager foranstaltninger, der tager sigte på at indføre specifikke fordele, der har til formål at gøre det lettere for det underrepræsenterede køn at udøve en erhvervsaktivitet eller at forebygge eller opveje ulemper i den erhvervs-mæssige karriere. I betragtning af den nuværende situation og under hensyntagen til erklæring nr. 28 i Amsterdam-traktaten bør medlemsstaterne i første række bestræbe sig på at forbedre kvindernes stilling på arbejdsmarkedet.«

- 9 Direktivets artikel 1 bestemmer:

»Dette direktiv har til formål at sikre gennemførelsen af princippet om lige muligheder for og lige behandling af mænd og kvinder i forbindelse med beskæftigelse og erhverv.

I det øjemed indeholder det bestemmelser til gennemførelse af princippet om ligebehandling for så vidt angår:

[...]

- b) arbejdsvilkår, herunder løn

[...]«

- 10 Direktivets artikel 2, stk. 1, litra a), indeholder følgende definition:

»I dette direktiv forstås ved:

- a) »direkte forskelsbehandling«: at en person behandles ringere på grund af køn, end en anden bliver, er blevet eller ville blive behandlet i en tilsvarende situation.«

- 11 Samme direktivs artikel 3 med overskriften »Positive foranstaltninger« fastsætter:
- »Medlemsstaterne kan opretholde eller vedtage foranstaltninger i overensstemmelse med [...] artikel 141, stk. 4, [EF] for i praksis at sikre fuld ligestilling mellem mænd og kvinder på arbejdsmarkedet.«
- 12 Artikel 14 i direktiv 2006/54 med overskriften »Forbud mod forskelsbehandling« bestemmer i stk. 1, litra c):
- »Der må i den offentlige eller den private sektor, herunder offentlige organer, ikke finde direkte eller indirekte forskelsbehandling sted på grund af køn, for så vidt angår:
- [...]
- c) ansættelses- og arbejdsvilkår, herunder afskedigelse, samt løn, som omhandlet i [...] artikel 141 [EF].«
- 13 Dette direktivs artikel 28 med overskriften »Forhold til fællesskabsbestemmelser og nationale bestemmelser« bestemmer i stk. 2:
- »Dette direktiv gælder med forbehold af bestemmelserne i direktiv 96/34[...] og [Rådets] direktiv 92/85/EØF [af 19. oktober 1992 om iværksættelse af foranstaltninger til forbedring af sikkerheden og sundheden under arbejdet for arbejdstagere som er gravide, som lige har født, eller som ammer (tiende særdirektiv i henhold til artikel 16, stk. 1, i direktiv 89/391/EØF) (EFT L 348, s. 1)].«

Græsk ret

- 14 Artikel 44 i lov om retsvæsenets organisation og dommeres retsstilling i den affattelse, der finder anvendelse på tvisten i hovedsagen (herefter »lov om dommeres retsstilling«), bestemmer i stk. 20 og stk. 21:
- »20. En gravid dommer har ret til orlov før og efter fødslen i henhold til de regler, der gælder for tjenestemænd i statens civile administration.
21. En kvindelig dommer kan efter ansøgning ved beslutning truffet af Ypourgos Dikaiosynis, Diafaneias kai Anthroponon Dikaiomaton tildeles betalt børnepasningsorlov i ni (9) måneder [...]«
- 15 Artikel 53, stk. 3, tredje afsnit, i lov om tjenestemænd i den affattelse, der finder anvendelse på tvisten i hovedsagen (herefter »lov om tjenestemænd«), er affattet således:
- »[...] såfremt tjenestemandens hustru ikke arbejder eller ikke udøver et liberalt erhverv, har manden ikke ret til fordelene i stk. 2 [herunder tildeling af betalt forældreorlov til pasning af et barn], medmindre hustruen i henhold til en erklæring fra det kompetente lægelige udvalg i anden instans, som tjenestemanden henhører under, anses for at være ude af stand til at passe barnet som følge af alvorlig sygdom eller handicap.«

Twisten i hovedsagen og det præjudicielle spørgsmål

- 16 Den 7. december 2010 ansøgte den græske dommer Konstantinos Maïstrellis Ypourgos Dikaiosynis, Diafaneias kai Anthroponon Dikaiomaton om tildeling af betalt forældreorlov i ni måneder til pasning af sit barn, som var blevet født den 24. oktober 2010. Konstantinos Maïstrellis er i sin egenskab af dommer omfattet af de specifikke bestemmelser for dette erhverv, dvs. lov om dommeres retsstilling.

- 17 Ved afgørelse af 18. januar 2011 afslog Ypourgos Dikaiosynis, Diafaneias kai Anthropon Dikaiomaton Konstantinos Maïstrellis' ansøgning med den begrundelse, at den ansøgte orlov i overensstemmelse med denne lovs artikel 44, stk. 21, kun tildeles kvindelige dommere.
- 18 Konstantinos Maïstrellis anlagde søgsmål til prøvelse af denne afgørelse ved Symvoulio tis Epikrateias (det græske statsråd). Ved dom af 4. juli 2011 gav denne retsinstant Konstantinos Maïstrellis medhold i søgsmålet med den begrundelse, at artikel 44, stk. 21, i lov om dommers retsstilling, fortolket i lyset af direktiv 96/34, ifølge statsrådets retspraksis ikke udelukkende skal finde anvendelse på kvindelige dommere, men ligeledes på mandlige dommere. Sagen blev hjemvist til administrationen til fornyet behandling.
- 19 Ved afgørelse af 26. september 2011 forkastede Ypourgos Dikaiosynis, Diafaneias kai Anthropon Dikaiomaton på ny Konstantinos Maïstrellis ansøgning med den begrundelse, at han i medfør af artikel 53, stk. 3, tredje afsnit, i lov om tjenestemænd ikke havde ret til den orlov, der er fastsat i artikel 44, stk. 21, i lov om dommers retsstilling. Selv om en mandlig dommer principielt har ret til forældreorlov til pasning af sit barn, kan han nemlig ikke få tildelt en sådan orlov, hvis hans hustru ikke arbejder eller ikke udøver et liberalt erhverv. I det foreliggende tilfælde arbejdede Konstantinos Maïstrellis' hustru, således som han selv havde oplyst, ikke.
- 20 Den 10. oktober 2011 anlagde Konstantinos Maïstrellis et søgsmål til prøvelse af denne nye afgørelse ved Symvoulio tis Epikrateias. Sidstnævnte ret har fremhævet, at på de områder, der ikke er specifikt reguleret for dommere, finder bestemmelserne i lov om tjenestemænd, og bl.a. denne lovs artikel 53, stk. 3, tredje afsnit, ifølge denne rets praksis supplerende anvendelse på disse ved henvisning.
- 21 I denne forbindelse har den forelæggende ret stillet spørgsmålstegn ved, om denne bestemmelse i lov om tjenestemænd er i overensstemmelse med direktiv 96/34 og direktiv 2006/54.
- 22 Symvoulio tis Epikrateias har på den baggrund besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:
- »Skal bestemmelserne i direktiv 96/34[...] og 2006/54[...], som finder anvendelse i den foreliggende sag, fortolkes således, at de er til hinder for nationale bestemmelser, såsom den anfægtede bestemmelse i artikel 53, stk. 3, tredje [afsnit], i lov [om tjenestemænd], hvorefter en tjenestemand ikke har ret til forældreorlov, såfremt hans hustru ikke er i arbejde eller ikke udøver et liberalt erhverv, medmindre hustruen anses for at være ude af stand til at passe børnene som følge af alvorlig sygdom eller handicap?«

Om det præjudicielle spørgsmål

- 23 Med spørgsmålet ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om bestemmelserne i direktiv 96/34 og direktiv 2006/54 skal fortolkes således, at de er til hinder for en national lovgivning, hvorefter en tjenestemand fratages retten til forældreorlov i en situation, hvor hans hustru ikke arbejder eller ikke udøver et liberalt erhverv, medmindre hustruen anses for at være ude af stand til at passe et barn som følge af alvorlig sygdom eller handicap.

Indledende bemærkninger

- 24 I det foreliggende tilfælde er Konstantinos Maïstrellis i sin egenskab af dommer principielt omfattet af lov om dommers retsstilling. Den forelæggende ret har imidlertid fremhævet, at når ordningen for dommere ikke er underlagt specifikke bestemmelser, finder bestemmelserne i lov om tjenestemænd, og bl.a. denne lovs artikel 53, stk. 3, tredje afsnit, der er udtrykkeligt nævnt i det forelagte spørgsmåls ordlyd, ifølge denne rets praksis supplerende anvendelse på disse ved henvisning.

- 25 Konstantinos Maïstrellis har i denne forbindelse gjort gældende, at Ypourgos Dikaïosynis, Diafaneias kai Anthropinon Dikaïomaton baserede sig på artikel 53, stk. 3, tredje afsnit, i lov om tjenestemænd, uden at de betingelser, der er opstillet for anvendelse af denne bestemmelse på dommere, var opfyldt.
- 26 Det skal imidlertid bemærkes, at der ifølge fast retspraksis er formodning for, at de spørgsmål om EU-rettens fortolkning, som den nationale ret har forelagt på baggrund af de retlige og faktiske omstændigheder, som den har ansvaret for at fastlægge – og hvis rigtighed det ikke tilkommer Domstolen at efterprøve – er relevante (domme Melki og Abdeli, C-188/10 og C-189/10, EU:C:2010:363, præmis 27, og Stanley International Betting og Stanleybet Malta, C-463/13, EU:C:2015:25, præmis 26).
- 27 Navnlig bemærkes i denne forbindelse, at det ikke tilkommer Domstolen at udtale sig om fortolkningen af nationale bestemmelser. En sådan fortolkning henhører under de nationale domstoles enekompetence. Når Domstolen forelægges et præjudicielt spørgsmål af en national domstol, skal den derfor holde sig til den fortolkning af national ret, som den nationale domstol har beskrevet for den (dom ČEZ, C-115/08, EU:C:2009:660, præmis 57 og den deri nævnte retspraksis).
- 28 Under disse omstændigheder skal det præjudicielle spørgsmål, der således er forelagt af Symvoulio tis Epikrateias, besvares.

Direktiv 96/34

- 29 Det bemærkes indledningsvis, at direktiv 96/34 og rammeaftalen finder anvendelse på en tjenestemand (jf. dom Chatzi, C-149/10, EU:C:2010:534, præmis 27-30).
- 30 Ifølge Domstolens faste praksis skal der ved fortolkningen af en EU-retlig bestemmelse ikke blot tages hensyn til dennes ordlyd, men også til den sammenhæng, hvori den indgår, og til de mål, der forfølges med den ordning, som den udgør en del af (jf. domme Adidas, C-223/98, EU:C:1999:500, præmis 23, SGAE, C-306/05, EU:C:2006:764, præmis 34, og Hořtická m.fl., C-561/13, EU:C:2014:2287, præmis 29).
- 31 Hvad angår rammeaftalens ordlyd fremgår det af dennes § 2, stk. 1, at der bevilges arbejdstagere, mænd såvel som kvinder, »individuel ret« til forældreorlov i forbindelse med et barns fødsel eller i forbindelse med adoption af et barn, for at den pågældende kan passe dette barn i mindst tre måneder.
- 32 Af rammeaftalens § 2, stk. 2, fremgår i øvrigt, at for at fremme lige muligheder for og ligebehandling af mænd og kvinder bør denne ret til forældreorlov »i princippet ikke [...] kunne overdrages«.
- 33 Det følger af disse bestemmelser, at hver af barnets forældre har en individuel ret til en forældreorlov af mindst tre måneders varighed (jf. i denne retning dom Kommissionen mod Luxembourg, C-519/03, EU:C:2005:234, præmis 33).
- 34 Denne ret til forældreorlov for hver af barnets forældre udgør en af de ved rammeaftalen fastsatte minimumsforskrifter som omhandlet i denne aftales § 1, stk. 1.
- 35 Rammeaftalens § 2, stk. 3, bestemmer således, at adgangsbetingelserne for og gennemførelsesbestemmelserne vedrørende forældreorlov fastlægges ved lov og/eller kollektive overenskomster i medlemsstaterne under overholdelse af minimumsforskrifterne i denne aftale. Samme bestemmelse fastsætter de adgangsbetingelser for forældreorlov og de gennemførelsesbestemmelser vedrørende denne, som medlemsstaterne og/eller arbejdsmarkedets parter især kan vedtage.

- 36 Som generaladvokaten har anført i punkt 42 i forslaget til afgørelse, fastsættes det imidlertid på ingen måde i disse adgangsbetingelser og gennemførelsesbestemmelser, at en af forældrene kan fratages retten til en forældreorlov, bl.a. som følge af dennes ægtefælles arbejdsmæssige situation.
- 37 Denne ordlydsfortolkning af rammeaftalens §§ 1 og 2 støttes af nævnte rammeaftales formål og kontekst.
- 38 Rammeaftalen har nemlig ifølge dens § 1, stk. 1, til formål at gøre det lettere at forene arbejdsmæssigt og familiemæssigt ansvar for forældre, som arbejder, hvilket formål som nævnt i fjerde betragtning i de generelle betragtninger til aftalen er fastsat i punkt 16 i fællesskabspagten om arbejdstagernes grundlæggende arbejdsmæssige og sociale rettigheder (dom Chatzi, C-149/10, EU:C:2010:534, præmis 36).
- 39 Det er med samme formål, at retten til forældreorlov blev indsat i artikel 33, stk. 2, i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder blandt de grundlæggende sociale rettigheder, der er samlet i afsnit IV med overskriften »Solidaritet« (dom Chatzi, C-149/10, EU:C:2010:534, præmis 37). I denne bestemmelse fastslås, at for at kunne forene familieliv og arbejdsliv har enhver bl.a. ret til forældreorlov efter et barns fødsel eller ved adoption af et barn.
- 40 På samme måde anføres det i syvende og ottende betragtning i de generelle betragtninger til rammeaftalen, at familiepolitikken bør ses på baggrund af »fremme af kvinders deltagelse på arbejdsmarkedet«, og at mænd bør tilskyndes til at påtage sig »en lige så stor del af det familiemæssige ansvar som kvinder«, bl.a. ved at tage forældreorlov.
- 41 Det følger således såvel af rammeaftalens ordlyd som af dennes formål og kontekst, at hver af forældrene har ret til en forældreorlov, hvilket indebærer, at medlemsstaterne ikke kan vedtage en lovgivning, hvorefter en mandlig tjenestemand fratages retten til en sådan orlov i en situation, hvor hans hustru ikke arbejder eller ikke udøver et liberalt erhverv.

Direktiv 2006/54

- 42 Indledningsvis bemærkes for det første således som anført i anden betragtning til direktiv 2006/54, at det princip om ligebehandling af mænd og kvinder, som er gennemført ved dette direktiv, har generel rækkevidde. For det andet finder nævnte direktiv, således som det bl.a. følger af direktivets artikel 14, stk. 1, og af Domstolens praksis, anvendelse på ansættelsesforhold inden for såvel den offentlige som den private sektor (jf. i denne retning dom Napoli, C-595/12, EU:C:2014:128, præmis 39).
- 43 Ifølge 11. betragtning til dette direktiv bør medlemsstaterne med henblik på at gøre det muligt for mænd og kvinder at forene familiære og arbejdsmæssige forpligtelser bedre bl.a. vedtage »rimelige ordninger om forældreorlov, som hver forældre kan udnytte«.
- 44 Ifølge nævnte direktivs artikel 2, stk. 1, litra a), forstås ved »direkte forskelsbehandling« det forhold, at en person behandles ringere på grund af køn, end en anden bliver, er blevet eller ville blive behandlet i en tilsvarende situation.
- 45 Tildeling af en forældreorlov, som gør det muligt for nybagte forældre at afbryde deres erhvervsmæssige aktiviteter for at hellige sig deres familiemæssige forpligtelser, har konsekvenser for de pågældende tjenestemænds udøvelse af erhvervsmæssige aktiviteter. Følgelig henhører betingelserne for tildeling af forældreorlov under ansættelses- og arbejdsvilkår som omhandlet i artikel 14, stk. 1, litra c), i direktiv 2006/54.
- 46 I det foreliggende tilfælde vedrører forældreorloven, som fastsat i artikel 53, stk. 3, tredje afsnit, i lov om tjenestemænd, tjenestemændene i deres egenskab af forældre.

- 47 I denne henseende bemærkes, at situationen for en mandlig arbejdstager, der har status som forælder, og for en kvindelig arbejdstager, der ligeledes har denne status, kan sammenlignes for så vidt angår opdragelsen af deres børn (jf. domme Kommissionen mod Frankrig, 312/86, EU:C:1988:485, præmis 14, Griesmar, C-366/99, EU:C:2001:648, præmis 56, og Kommissionen mod Grækenland, C-559/07, EU:C:2009:198, præmis 69).
- 48 Selv om artikel 53, stk. 3, tredje afsnit, i lov om tjenestemænd bestemmer, at en mandlig tjenestemand fratages retten til forældreorlov til pasning af sit barn i en situation, hvor hans hustru ikke arbejder eller ikke udøver et liberalt erhverv, medmindre hustruen anses for at være ude af stand til at passe et barn som følge af alvorlig sygdom eller handicap, fastsætter denne bestemmelse imidlertid omvendt ikke en sådan fratagelse for en kvindelig tjenestemand på grund af hendes ægtefælles arbejdsmæssige situation. I øvrigt henviser forelæggelsesafgørelsen ikke til nogen anden bestemmelse i national ret, som indfører en sådan betingelse for kvindelige tjenestemænd.
- 49 Det følger heraf, at mødre, der har status som tjenestemænd, i henhold til national ret altid har ret til forældreorlov, mens fædre, der har samme status, kun har ret hertil, såfremt moderen til deres barn arbejder eller udøver et liberalt erhverv. Den blotte omstændighed at være forælder er således ikke tilstrækkelig til at gøre det muligt for mandlige tjenestemænd at få tildelt denne orlov, selv om dette er tilstrækkeligt for kvinder, der har samme status (jf. analogt dom Roca Álvarez, C-104/09, EU:C:2010:561, præmis 23).
- 50 Henset til artikel 3 i direktiv 2006/54 vil en bestemmelse som den i hovedsagen omhandlede, som langt fra sikrer fuld ligestilling mellem mænd og kvinder i praksis på arbejdsmarkedet, i øvrigt nærmere opretholde en traditionel kønsrollefordeling mellem mænd og kvinder ved at tildele mænd en sekundær rolle i forhold til kvinder for så vidt angår forældreskabet (jf. i denne retning domme Lommers, C-476/99, EU:C:2002:183, præmis 41, og Roca Álvarez, C-104/09, EU:C:2010:561, præmis 36).
- 51 Endelig bemærkes, at direktiv 2006/54 i henhold til dette direktivs artikel 28, stk. 2, gælder med forbehold af bestemmelserne i direktiv 96/34 og direktiv 92/85. En bestemmelse som artikel 53, stk. 3, tredje afsnit, i lov om tjenestemænd vil imidlertid ikke kunne være omfattet af den beskyttelse, der er fastsat i direktiv 92/85. Som generaladvokaten har fremhævet i punkt 50 i forslaget til afgørelse, udgør den omstændighed, at faderen til et barn fratages retten til forældreorlov på grund af hans ægtefælles arbejdsmæssige situation, nemlig på ingen måde en foranstaltning til forbedring af sikkerheden og sundheden under arbejdet for arbejdstagere som er gravide, som lige har født, eller som ammer.
- 52 Under disse omstændigheder skal det konstateres, at den i hovedsagen omhandlede bestemmelse fastsætter en direkte forskelsbehandling på grund af køn som omhandlet i artikel 14, stk. 1, i direktiv 2006/54, sammenholdt med dette direktivs artikel 2, stk. 1, litra a), af mandlige tjenestemænd for så vidt angår tildeling af forældreorlov.
- 53 Henset til samtlige ovenstående betragtninger skal det forelagte spørgsmål besvares med, at bestemmelserne i direktiv 96/34 og direktiv 2006/54 skal fortolkes således, at de er til hinder for en national lovgivning, hvorefter en tjenestemand fratages retten til forældreorlov i en situation, hvor hans hustru ikke arbejder eller ikke udøver et liberalt erhverv, medmindre hustruen anses for at være ude af stand til at passe et barn som følge af alvorlig sygdom eller handicap.

Sagens omkostninger

- 54 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger. Bortset fra nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Fjerde Afdeling) for ret:

Bestemmelserne i Rådets direktiv 96/34/EF af 3. juni 1996 om den rammeaftale vedrørende forældreorlov, der er indgået af UNICE, CEEP og EFS, som ændret ved Rådets direktiv 97/75/EF af 15. december 1997, og i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2006/54/EF af 5. juli 2006 om gennemførelse af princippet om lige muligheder for og ligebehandling af mænd og kvinder i forbindelse med beskæftigelse og erhverv, skal fortolkes således, at de er til hinder for en national lovgivning, hvorefter en tjenestemand fratages retten til forældreorlov i en situation, hvor hans hustru ikke arbejder eller ikke udøver et liberalt erhverv, medmindre hustruen anses for at være ude af stand til at passe et barn som følge af alvorlig sygdom eller handicap.

Underskrifter